

70 година победе над фашизмом
у Другом светском рату 1941-1945. године

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 42, јун 2015. године

Традиција се наставља

Као и 15 и више година унатраг, и овог 14-ог јунског дана су припадници Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС), посетили село Влакчу, родно место нашег првог школованог војног pilota, наредника **Михаила Петровића**.

Врео летњи дан није био препрека за поштоваоце наше ваздухопловне традиције да се окупе на овом месту и поклоне сенима нашег првог pilota и наше прве ваздухопловне жртве...

Већ традиционално јунско купање (14. јуна 1884. године се у селу Влакча код Крагујевца родио **Михаило Петровић**) у организацији Завичајног удружења „Михаило Петровић“ из Влакче и нашег Удружења, био је и прилика за дружење ваздухопловаца свих генерација.

Испред Михаилове родне куће, где смо положили венце, присутнима се обратио секретар Завичајног удружења **Драгољуб Швабић**, који је окупљене подсетио на значај који Михаило Петровић има за овај крај, наше ваздухопловство и Србију уопште.

Потпредседник УПВЛПС, **Војислав Стојановић** је између осталог указао на чињеницу да, како наш први војни pilot, тако и први командант војног ваздухопловства - **Коста Милетић**, немају адекватно спомен обележје. Свечаном скупу су присуствовали и изасланик Команданта РВ и ПВО, **пуковник Драган Панић**, представници локалне самоуправе и

општине Крагујевац, **Лабуд Булатовић** из Ваздухопловног савеза Србије, **Душан Бошковић** из Удружења за неговање ваздухопловних традиција, **Мирослав Кнежевић** директор Музеја ваздухопловства, припадници Удружења потомака солунских ратника „Др Арчибалд Рајс“ и други...

Овај скуп у Михаиловом родном месту је био и прилика за промоцију књиге „Споменица српског војног ваздухопловства“, приређивача **Александра Огњевића**. Свечаност је настављена у дворишту основне школе у Влакчи уз богат културно уметнички програм у извођењу драмског уметника **Александра Дунића** и наступе фолклорних група из Влакче и околине. (**Војислав Стојановић**)

Ваздухопловство у Великом рату 1914-1918, предавање

У амфитеатру 252. ескадриле на аеродрому Батајница, 11. јуна је саставу 204. ваздухопловне бригаде одржано предавање на тему „Ваздухопловство у Великом рату 1914-1918“ са посебним освртом на учешће српске авијације у овом првом светском сукобу.

На почетку предавања које је организовано у сарадњи 204. ваздухопловне бригаде, Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС) и Музеја ЈРВ присутнима се обратио **пуковник авијације Жељко Билић**, заменик команданта 204. ваздухопловне бригаде.

У општим цртама о употреби авијације у Првом светском рату код свих зараћених страна, као и о доктринама употребе тог новог вида у ратним условима, говорио је пуковник авијације у пензији, **мр Златомир Грујић**, председник УПВЛПС. У свом излагању, посебно се осврнуо на нагли развој ваздухопловне индустрије, као и на упорност тадашњих авијатичара у доказивању сврсисходности употребе ваздухопловних потенцијала у ратним окупацијама који су се до тада водили само на копну и мору. Након овог уводног дела, кроз низ слајдова и кратких филмова, мр Грујић је присутне подсетио на учешће српске војске у Првом светском рату и чињеницу да је једна мала Краљевина тада била пета држава у свету која је организовала своје војно ваздухопловство. Од оснивања Ваздухопловне команде српске војске у децембру 1912. године, па до краја Првог светског рата и оснивања Команде авијације у Новом Саду, учесници данашњег предавања су били у могућности да се путем мултимедијалне презентације подсети свих најбитнијих догађаја из почетка историје нашег војног ваздухопловства.

Ваздухопловни историчар и публициста **Борис Циглић** аутор књиге „Крила Србије“—капиталног дела које се бави историјом српске авијације од оснивања па до 1920. године, присутне је упознао са тројицом великана наше војне авијације из тог периода. Са **Миодрагом Томићем**, једним од првих шест српских pilota и најодликованијим српским пилотом из тог периода, потоњим командантом Шестог ловачког пука... Са **Бранком Вукосављевићем**, првим командантом ваздухопловства Краљевине СХС, те са **Пјером Мариновићем**, прауномку Мише Анастасијевића и најмлађим ваздушним асом и „мезимцем француске авијације“ који је имао 22 потврђене и још 10 непотврђених победа.

На крају предавања, **мајор авијације Александар Андрић** из Музеја ЈРВ, присутне је провео кроз изложбу о српској авијацији у Првом светском рату коју је приредио у холу испред амфитеатра.

Заједнички утисак након данашњег скупа је да су оваква предавања потребна како би се, ако ништа друго, у овим тешким тренуцима за наше војно ваздухопловство присетили догађаја и искустава кроз која су наши ваздухопловни преци пролазили и из неких извукли поуке, јер историја је учитељица живота. (**Милан Ракић**)

Умро је Стева Попов

Пилот у пензији и актуелни председник АК Нови Сад, **Стева Попов** (67), умро је 3. јуна у Новом Саду. Реч је о самоубиству. Ту вест за наш портал потврдио је и потпредседник овог клуба и његов најближи сарадник, Драган Самарџић:

– Јуче смо били заједно цео дан и растали смо се око 15:30 ч. Ништа није указивало на то. Спремали смо скупштину клуба која је требало да се одржи у недељу. Не знамо шта су разлози, али изгубили смо племенитог човека и стручњака. –

Стева Попов је 23 године био пилот ЈАТ-а, а једно време носио је и титулу резервног официра ЈНА. Најплеменитији подвиг учинио је са посадом Боинга 707, 17. априла 1992. када је начинио први лет на линији Београд – Сарајево. Током месец дана свакодневних летова из Сарајева спасио је 40.000 људи.

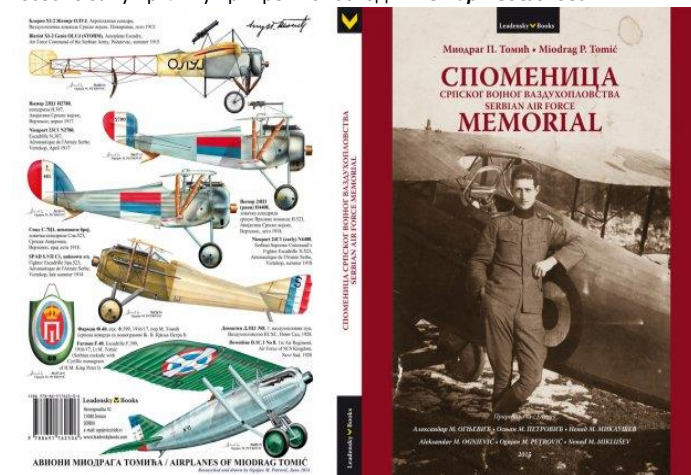
На челу АК Нови Сад био је током деведесетих, а на ту позицију поново је изабран у јуну 2014. Последњих година залагао се да спортски аеродром Ченеј постане ваздушна лука и за комерцијални саобраћај. (**Дина Ђорђевић, TangoSix.rs**)

Промоција књиге „Споменица српског војног ваздухопловства“

Промоција књиге «Споменица српског војног ваздухопловства», приређивача Александра М. Огњевића, Огњана М. Петровића и Ненада М. Миклушева, одржана је 10. јуна 2015. у 17.00 часова у великој сали зграде Команде ваздухопловства у Земуну.

Пред неубичајено великим аудиторијумом за овакве прилике, у организацији **Удружења пензионисаних војних летача и падобранца Србије** (УПВЛПС), одржана је промоција поменуте књиге од стране приређивача, госпде **Александра Огњевића** и **Ненада Миклушева**. Међу присутнима се налазио и изасланик команданта РВ и ПВО, **пуковник Драган Лазаревић**, као и госпођа **Вера Јанић**, удовица господина **Чедомира Јанића**, посебно позвана за ову свечану прилику. После пригодне уводне речи потпредседника УПВЛПС, господина **Војислава Стојановића**, промоција је почела приказивањем петоминутног филма измонтираног од фотографија које приказују војнички пут и живот почившег **пуковника Миодрага П. Томића**, који је посебно за ту прилику припремио господин **Петар Недељковић**.

После уводне речи господина Огњевића, господин Миклушев је укратко описао како се изгубљени и необјављени рукопис пуковника Томића после готово педесет година вратио у Србију, посредством светски познатог историчара, почившег господина **Августа Блумеа**. Промоцију је наставио господин Огњевић, излажући детаље везане за живот и рад пуковника Томића, па до тога како је добио идеју да се Томићев рукопис преточи у једни вредну публикацију и како су га у томе подржали господа Петровић и Миклушев и то у годинама када се слави стогодишњица Великог рата. Посебно је обратио пажњу на учешће друге двојице приређивача, као и људи који су несебично помогли у изради и техничком делу приликом припреме и штампе ове књиге, посебно се осврнувши на господина **Александра Станојевића** (Instant_System_d.o.o.) који је припремио и одштапао књигу.

Господин Огњевић је такође скренуо пажњу и да је ова књига на један посебан начин посвећена почившем господину **Чедомиру Јанићу**, који је иза себе оставио велики легат. Такође је и напоменуо да је књига одштампана средствима приређивача, јер по старом обичају није било разумевања за финансирање штампања материјала који је од прворазредног историјског значаја за Републику Србију. Како је у завршној речи нагласио председник УПВЛПС господин Златомир Грујић –

„Томићев рукопис свакако представља Свети Грал српске и краљевске југословенске ваздухопловне историографије. Велика је ствар што се коначно вратио тамо где припада, као и да је преточен у једну изванредну књигу чијој презентацији данас имамо велико задовољство да присуствујемо.“

Промоција је и медијски пропраћена присуством телевизијске екипе **BimBros Media Group**, која је у целисти снимила догађај.

Књига **Споменица српског војног ваздухопловства** је одштампана у **A4** формату на **204 стране** и тврдом луксузном повезу. Двојезична је, српско/енглеска, са текстом који покрива период од почетка прошлог века, Балканских, преко Великог до Другог светског рата (1910-1941). Масиван и импресиван фото материјал од **342 црно-беле** фотографије је подељен у пет поглавља која хронолошки прате живот пуковника Миодрага Томића. На задњој корици се налази шест изузетних колор профила, дело господина Огњана Петровића. Много више детаља са великим прегледом може се видети на сајту www.leadenskybooks.com (**Александар Огњевић**)

Диван гест колеге из Загреба

Почетком јуна је из Загреба нашем Удружењу стигла пошиљка од **Тоше Марчетића** из **Секције зракопловних војних умировљеника**. Као и све којима је ваздухопловство у срцу, и колеге из Загреба је погодила тужна вест о трагичној погибији четворице летача Војске Србије. Наш пријатељ Тоша, иако у деветој деценији живота, након трагичног удеса је, а с обзиром да му је дуборез хоби којим се поред вишебоја бавио и током летачке каријере, одлучио да из пијетета према жртвама овог трагичног удеса направи један дуборез, као трајно сећање на преминуле колеге...

Његова жеља је да репродукције дела буду уручене члановима породица трагично настрадалих летача, што ће наше Удружење у сарадњи са 204. ваздухопловном бригадом и учинити. **Тошо-хвала ти!**

Иначе, **Тодор Тоша Марчетић** је потпуковник авијације у пензији и један је од оснивача **Секције зракопловних војних умировљеника у Загребу**. Током летачке каријере, обављао је дужност **штурмана на Москиту**, да би након преобуке, дуги низ година, све до завршетка летачке каријере, обављао дужност **пилота на транспортном хеликоптеру Ми-8. (М.Р.)**

„Отворени дан” у Лађевцима

Акција „Отворени дан” на аеродрому Морава, у организацији 98. ваздухопловне бригаде, окупила је 6. јуна велики број љубитеља ваздухопловства.

Публика је имала прилику да види ваздухоплове из састава те ваздухопловне бригаде, као и приказ оперативних способности посада које су учествовале у летачком програму.

Заменик команданта 98. ваздухопловне бригаде **пуковник Дејан Васиљевић** је заједно са **капетаном Марком Ђорђевићем** демонстрирао оспособљеност пилота на школско-борбеном авиону „Супер Галеб” Г-4 који је намењен за прелазно школовање пилота, док је оспособљеност пилота хеликоптерске ескадриле на хеликоптеру типа „Газела” приказао **мајор Николић Саша. (Војска Србије)**

Обележено 100 година службе ВОЈИН

Свечаном академијом и премијерном пројекцијом документарног филма „Ратна бележница 126.бр ВОЈИН” 17. јуна је у Дому Гарде на Топчидеру обележен век постојања службе ваздушног осматрања и јављања.

Говорећи о јединици која и у мирнодопским и ратним условима извршава исти задатак – непрекидну контролу ваздушног простора над Србијом, командант 126.бригаде ВОЈИН **пуковник Предраг Ђорђевић** подсетио је на богату историју, као и на најважније моменте у технолошком развоју те службе. Дан службе ваздушног осматрања и јављања – **18. јун** обележава се у знак сећања на исти датум 1915. године, **кад је српска врховна команда издала наређење да се оформе сталне осматрачке сигналне станице, ради означавања правца лета непријатељских авиона.** На основу тога само у тадашњој Трећој армији формирано је више станица на рејонима Дринске, Тимочке и Комбиноване дивизије. **(Војска Србије)**

“AIR SOLUTION 2015”

Тродневна тактичка вежба Ратног ваздухопловства и ПВО Војске Србије и Ваздухопловних снага Румуније **„Air solution 2015”** почела је 23. јуна на аеродрому „Батајница”.

Вежба се изводи на територији и у ваздушном простору Србије и Румуније и има за циљ подизање нивоа способности Ратног ваздухопловства и ПВО за извршавање задатака контроле и заштите ваздушног простора и заштите ваздухопловних снага у току извођења операција. Вежба је значајна и за подизања нивоа оспособљености Команде Ратног ваздухопловства и ПВО за планирање, организовање и извођење мултинационалних вежби са ваздухопловствима земаља у окружењу. **(Војска Србије, фото: Игор Салингер)**

“Ваздухопловни билтен” излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрали, написали, приредили, уредили и припремили за штампу **Златомир Грујић и Милан Ракић.**

Е-пошта: zlgrijic@gmail.com
mlnrakic74@yahoo.com

Интернет: <http://udruzenjepvlps.org/portal/>